

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

Pilotska študija o preventivnih ukrepih zoper kriminaliteto v Kočevju in Beli krajini – primerjava med romskim in drugim lokalnim prebivalstvom

PROF. DR. GORAZD MEŠKO, FAKULTETA ZA VARNOSTNE VEDE UNIVERZE V
MARIBORU

IZR. PROF. DR. ROK HACIN, FAKULTETA ZA VARNOSTNE VEDE UNIVERZE V
MARIBORU

Kočevje, 20. november 2024

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

aris javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Uvod

- Med preventivne dejavnosti, ki vplivajo na obseg in značilnosti kriminaliteto v Sloveniji, primarno prištevamo: 1) socialno prevencijo, 2) samozaščitno vedenje posameznikov, 3) formalne družbeno nadzorstvene ukrepe (predvsem policijsko dejavnost in kaznovanje storilcev) in 4) neformalno nadzorstvo in zasebno varnostno dejavnost (Meško in Lobnikar, 2005).
- V študiji se osredotočamo na zaznavo preventivnih dejavnosti pri lokalnem prebivalstvu v Kočevju in Beli krajini (Rome in druge prebivalce).

Kočevje, 20. november 2024

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

Zbiranje podatkov, vzorec in analize podatkov

- Podatki za pilotsko študijo so bili zbrani od marca 2024 do maja 2024 v Kočevju in Beli krajini (metoda papir in svinčnik).
- Vzorčenje je bilo priložnostno, ker gre za pilotsko študijo, sodelovanje v študiji pa je bilo prostovoljno. V vzorec smo vključili zgolj vprašalnike, ki so bili izpolnjeni v celoti.
- V Kočevju je v študiji sodelovalo 135 oseb (32 Romov in 103 drugi prebivalci), v Beli krajini pa 132 oseb (30 Romov in 102 druga prebivalca). Skupni vzorec znaša 267 polnoletnih oseb. Med Romi je sodelovalo 32 moških in 30 žensk, pri drugih prebivalcih pa 101 moški in 103 ženske. Glede na doseženo izobrazbo pri Romih prevladuje nedokončana osnovna šola (21), pri drugih prebivalcih pa srednja šola (78).

Kočevje, 20. november 2024

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

aris javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Rezultati

- Podatke smo analizirali s programom IBM SPSS 26 in opravili faktorsko analizo za del vprašalnika (29 trditev, ki so jih sodelujoči ocenjevali na lestvici od 1 (neprimerno) do 10 (zelo primerno)), ki se nanaša na prevladujoče oblike preprečevanja kriminalitete v zahodnih družbah že več desetletij (Meško, 2002; Meško in Eman, 2023).
- Sledila je ocena posameznih faktorjev glede zanesljivosti (Cronbach's α). Za primerjavo med skupinama Romov in drugih prebivalcev smo uporabili t-test, pred tem pa izvedli Levenov test homogenosti varianc.

Kočevje, 20. november 2024

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

Socialna prevencija

	Faktorska utež	Romi				Drugi prebivalci				t-test (<i>p</i>)*
		<i>M</i>	<i>S.O.</i>	Mod.	Med.	<i>M</i>	<i>S.O.</i>	Mod.	Med.	
Reševanje socialnih problemov	0,82	5,58	2,92	5	5	7,17	2,65	10	8	***
Ukrepi proti brezposelnosti	0,80	5,00	2,97	3	5	7,16	2,27	10	8	***
Poklicno usposabljanje	0,80	5,73	2,93	10	5	7,14	2,34	10	8	***
Prostočasne dejavnosti	0,78	5,29	3,01	3	5	6,68	2,40	7	7	***
Razvoj občutka pripadnosti	0,78	5,11	2,71	5	5	7,00	2,71	10	7	***
Zaposlovanje povratnikov	0,78	5,16	2,93	5	5	6,65	2,74	8	7	***
Usposabljanje za starševstvo	0,75	5,81	2,87	5	5	6,99	2,55	10	7	**
Delo z mladimi	0,75	4,90	3,03	1 ^a	5	6,74	2,60	10	7	***
Gospodarska rast	0,73	5,55	2,76	5	5	6,67	2,35	8	7	**
Učenje socialnih veščin	0,71	5,37	2,74	5	4	6,58	2,54	10	7	**

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

^a Signifikantnost Levenovega testa homogenosti varianc.

Kočevje, 20. november 2024

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

Formalno družbeno nadzorstvo – policijska dejavnost

	Faktorska utež	Romi				Drugi prebivalci				t-test (p)*
		<i>M</i>	<i>S.O.</i>	Mod.	Med.	<i>M</i>	<i>S.O.</i>	Mod.	Med.	
Polijsko delo v skupnosti	0,89	5,15	2,56	5	5	7,25	2,55	10	8	***
Profesionalno policijsko delo	0,82	5,29	2,93	5	5	7,69	2,48	10	8	***
Nadzorovanje problematičnih območij	0,81	5,28	3,15	5	5	7,81	2,75	10	9	***
Kaznovanje storilcev	0,81	6,07	3,22	10	6	7,98	2,92	10	10	***
Informacije o preprečevanju kriminalitete	0,81	5,10	2,66	5	5	6,63	2,48	10	7	***
Več policistov na terenu	0,71	5,87	3,28	10	5	7,72	2,65	10	9	***
Represivno policijsko delo	0,66	4,77	2,81	3	4	6,67	2,63	10	7	***

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

^a Signifikantnost Levenovega testa homogenosti varianc.

Kočevje, 20. november 2024

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

Situacijska preventivna dejavnost

	Faktorska utež	Romi				Drugi prebivalci				t-test (<i>p</i>)*
		<i>M</i>	<i>S.O.</i>	Mod.	Med.	<i>M</i>	<i>S.O.</i>	Mod.	Med.	
Situacijska prevencija	0,83	4,95	2,83	5	4	7,26	2,55	10	8	***
Oblikovanje okolja	0,78	5,39	2,65	4	5	6,77	2,23	8	7	***
Zavetišča za ženske	0,75	5,46	3,35	1	5	6,84	2,78	10	7	**
Varnostniki v šolah	0,75	5,33	3,01	10	5	6,38	2,92	10	7	*
Zasebno varovanje	0,71	5,41	2,70	5	5	6,52	2,49	10	7	*
Samozaščitni ukrepi	0,63	5,02	2,65	5	5	7,12	2,33	10	7	***
Državlanske patrulje v soseskah	0,63	4,75	2,82	5	4	5,95	3,01	10	6	*
Prometna ureditev	0,57	5,81	2,71	10	6	6,85	2,52	10	7	**

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

^a Signifikantnost Levenovega testa homogenosti varianc.

Kočevje, 20. november 2024

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

aris Javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Razprava in zaključek

- Situacijska prevencija, formalno družbeno nadzorstvo in situacijska prevencija so del sodobnega kriminološkega raziskovanja in pomenijo različne perspektive oziroma prepričanja o tem, kaj naj bi preprečevalo, zmanjševalo ali omejevalo določene oblike kriminalitete in prestopniškega vedenja.
- Socialna prevencija: ugotovitve kažejo bolj pozitivno naravnost pri drugih prebivalcih. Pri Romih in drugih prebivalcih se ocene najbolj ujemajo glede poklicnega usposabljanja. Romi reševanju socialnih problemov pripisujejo manjši pomen kot drugi prebivalci.
- Formalno družbeno nadzorstvo: obe skupini v precejšnjem delu verjameta v zastraševalni učinek kazenskih sankcij, zanimivo pa je, da Romi ne pripisujejo preventivnega učinka policijskemu represivnemu delu. Želja po več policistih na terenu je indikativna za precejšen del obeh skupin.
- Situacijska preventivna dejavnost: obe skupini podoben pomen pripisujeta varnemu šolskemu okolju (varnostniki v šolah) in prometni varnosti. Ocene pri pomenu situacijskih preventivnih ukrepov so višje pri drugem prebivalstvu.

Kočevje, 20. november 2024

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

aris javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Hvala za pozornost!

Kočevje, 20. november 2024